

Sygn. akt VII U 151/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący Sędzia S.O. Grażyna Cichosz

Protokolant sekretarz sądowy Anna Łempicka

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2015 roku w Lublinie

sprawy E. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania E. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 11 grudnia 2014 roku znak: (...)

z dnia 02 marca 2015 roku znak: (...) - (...)

zmienia zaskarżone decyzje i ustala E. J. prawo do emerytury od dnia(...) roku.

Sygn. akt VII U 151/15

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia z dnia 11 grudnia 2014 roku i z dnia 2 marca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił ubezpieczonemu E. J. prawa do emerytury, uznając, że do dnia 1 stycznia 1999 roku nie został udowodniony wymagany 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (decyzja akta ZUS).

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji podnosząc, że spełnił wszystkie warunki niezbędne do otrzymania emerytury, co może potwierdzić zeznaniami świadków (k. 2-4).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, argumentując, że nie uwzględniono do okresów pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia od 4 września 1976 roku do 28 lutego 1983 roku w Przedsiębiorstwie (...) w K., na podstawie przedłożonych dokumentów, ponieważ nie wynika z nich jakie stanowisko i w jakich okresach zajmował wnioskodawca i jaki był charakter pracy. W dokumentach wskazano stanowisko pracy „pomocnik operatora”, „operator”, „pomocnik maszynisty”. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uznał również okresu zatrudnienia od 1czerwca1995roku do 31grudnia1998roku w Zakładzie (...) na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego gdyż praca była wykonywana w wymiarze 1/2 etatu. Także nie uwzględniono okresu pracy od 1kwietnia1985roku do 31marca1992roku w (...) w G. gdyż wnioskodawca, co wynika z dokumentów złożonych do organu rentowego, był członkiem spółdzielni. (odpowiedz na odwołanie k.3).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca urodził się (...).

Z niekwestionowanych ustaleń Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że wnioskodawca ma wymagane 25 lat okresów składkowych oraz okresów nieskładkowych oraz nie jest członkiem OFE (akta ZUS, bezsporne).

Od 04 września 1979 roku do 28 lutego 1983 roku wnioskodawca pracował w Przedsiębiorstwie (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pomocnika maszynisty koparki (od 4.09.1979r. do 1.03.1980r.), zaś następnie po uzyskaniu stosownych uprawnień na stanowisku operatora koparki. Wymienione przedsiębiorstwo zajmowało się prowadzeniem prac melioracyjnych.

W początkowym okresie pracy, na stanowisku pomocnika maszynisty koparki, wnioskodawca wykonywał normalną pracę operatora koparki, jednakże wykonywał ją pod nadzorem operatora koparki posiadającego stosowne uprawnienia. Po uzyskaniu uprawnień wnioskodawca stale jako operator koparki wykonywał pracę polegającą na kopaniu rowów melioracyjnych, zdejmowaniu betonów i załadunku ziemi. Prace przy użyciu koparki wykonywane były również zimą. W tym okresie firma wykonywała czynności melioracyjne na mokradłach gdyż zamrznięta ziemia pozwalała na kopanie rowów na takim terenie (akta osobowe k.23, wyjaśnienia wnioskodawcy potwierdzone zeznaniem k.66-67, k.81, zeznania świadków W. J. k.79-80, R. N. k. 80).

W okresie pracy od 1 kwietnia 1985 roku do 31 marca 1992 roku w (...) w G. wnioskodawca wykonywał czynności kierowcy ciągnika. Jako kierowca ciągnika wnioskodawca pracował w (...) gdzie kosił rowy, woził materiały wykorzystywane w (...), pracował na koparce, zimą pracował przy utrzymaniu dróg. Wykonywał także prace polowe na gruntach Spółdzielni, te czynności wykonywał wnioskodawca po godzinach pracy w (...). Wyglądało to tak, że wszyscy kierowcy w razie konieczności ściągani byli do prac polowych. Spółdzielnia posiadała 150 hektarów w stu paru kawałkach. Na wykonanie tych prac polowych wystarczyło dwa tygodnie wiosną i jesienią oraz w czasie żniw. Wnioskodawca był członkiem Spółdzielni, nie wносił wkładu gruntowego. Charakter wykonywanych obowiązków pomimo członkostwa, niczym nie różnił się od pracy osoby nie będącej członkiem. Wnioskodawca miał ustalone godziny pracy od godziny 7.00 do 15.00, podpisywał listę obecności. W przypadku pracy ponad ustalone normy otrzymywał wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych, posiadał także prawo do premii, dodatku stażowego. Praca wnioskodawcy była nadzorowana przez przełożonego, którym był prezes. Wnioskodawca korzystał z urlopów wypoczynkowych, był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, otrzymał świadectwo pracy oraz świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych. W Spółdzielni tylko dwóch jej członków miało pełny wkład ziemski, aby pracownicy mogli skorzystać z podziału dochodu wpłacali udział i stawali się członkami spółdzielni. Należy podkreślić to, że wnioskodawca miał takie same warunki pracy jak pracownicy w innych firmach, wykonywaną pracę ewidencjonował na kartach pracy kierowcy, zaś członkostwo było tylko w celu skorzystania z dochodu spółdzielni (akta osobowe k.53, zeznania świadków E. Z. k.80, M. M. k.81).

W ocenie Sądu Okręgowego zeznania świadków zasługują na wiarę. Zeznający świadkowie pracowali z wnioskodawcą w jednym zakładzie przez wiele lat, to zaś oznacza, że mieli dogodną sposobność poczynienia bezpośrednich spostrzeżeń, w jakim charakterze pracował wnioskodawca i jakiego rodzaju prace wykonywał w ramach obowiązków pracowniczych. Ich relacje są spójne i konsekwentne, potwierdzają też zeznania wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony. Jednocześnie zeznania te różnią się szczegółami, co wskazuje, że nie były uzgadniane przez osoby przesłuchiwane. Pewne niedokładności i rozbieżności, co do szczegółów w zeznaniach należy zaś tłumaczyć znacznym upływem czasu między zdarzeniami relacjonowanymi przez świadków i wnioskodawcę, a ich przesłuchaniem w toku postępowania, zwłaszcza, że relacjonują oni zwykłe zdarzenia życia codziennego, do których szczegółowego zapamiętywania nie przywiązywali wielkiej wagi.

Zważyć należy, że ocena zeznań opierać się musi na zestawieniu treści zeznań z pozostałymi dowodami, naświetlającymi okoliczności sprawy w sposób odmienny, a następnie, po rozważeniu ewentualnych rozbieżności w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego, dokonaniu prawidłowego wyboru.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.jedn. Dz.U.2009.153.1227 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego m.in. w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2). Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1). Natomiast według § 3 za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Zgodnie z § 4 ust. 1 pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Na podstawie § 19 ust. 1 rozporządzenia, przy ustalaniu okresów pracy, o których mowa w § 2, uwzględnia się również okresy takiej pracy (służby), wykonywanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia.

Z poczynionych wyżej ustaleń wynika, że bezspornym jest, iż wnioskodawca spełnia warunki do uzyskania wcześniejszej emerytury, co do daty urodzenia, wieku i okresu zatrudnienia. Przedmiotem sporu było natomiast, czy posiada on wymagany 15 letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Według załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze Wykaz A Dział V poz. 3 pracami w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, są m.in. prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych. Także w załączniku do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. Dział V poz.3 pkt 1 stanowisko na, którym wykonywał pracę wnioskodawca jest wymienione jako stanowisko gdzie praca jest wykonywana w szczególnych warunkach, co uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Wprawdzie stanowisko to jest określone jako „maszynista koparek i ładowarek jednonaczyniowych i wielonaczyniowych”, jednakże zgromadzony materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, iż stanowisko wnioskodawcy określane w angażach jako „pomocnik maszynisty koparki”, „operator”, „maszynista”, charakterem wykonywanych czynności odpowiada stanowisku określonemu w wymienionym wyżej przepisie.

Przedmiotowe rozporządzenie stanowi w § 2 ust. 2, że okresy pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Ubezpieczony nie przedstawił dokumentu z którego wynika że wnioskodawca był zatrudniony w warunkach szczególnych albowiem w dniu ustania spornego zatrudnienia takie świadectwa nie były wydawane przez zakład pracy a obecnie zakład ten już nie istnieje.

Niezależnie od powyższego należy pamiętać, że w postępowaniu odwoławczym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi, niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku w sprawie III UZP 6/84, LEX nr 14625). Jak wskazano powyżej, Sąd Okręgowy rozpoznający niniejszą sprawę uznał za wiarygodne dowody z zeznań świadków i wnioskodawcy przesłuchanego w charakterze strony, i na tej podstawie uznał twierdzenia ubezpieczonego w tym zakresie za prawdziwe.

W sprawie sporny był również okres zatrudnienia w (...) G., której członkiem był wnioskodawca. Należy podkreślić, że z przepisów art. 32 ustawy o emeryturach i rentach wynika, że przewidziana w nim możliwość przyznania emerytury w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 tej ustawy dotyczy przypadków wykonywania pracy tylko przez pracowników i pod warunkiem, że byli lub są oni zatrudnieni w tzw. szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W tym kontekście należy ocenić czy wykonywana przez wnioskodawcę praca w (...) w G. była wykonywana w ramach stosunku pracowniczego. Z akt osobowych oraz zeznań świadków bezspornie wynika, że wnioskodawca był członkiem rolniczej spółdzielni produkcyjnej.

Jednakże przeprowadzone w sprawie dowody zarówno osobowe jak również wynikające z akt osobowych, uzasadniają twierdzenie, że charakter wykonywanych przez wnioskodawcę obowiązków odpowiada ściśle stosunkowi pracy, posiada wszystkie cechy przynależne pracownikom. Przełożony wnioskodawcy prezes Spółdzielni w sposób bardzo jasny i szczegółowy opisał cechy łączącego wnioskodawcę ze Spółdzielnią stosunku. Przede wszystkim stwierdził, co potwierdza także dokumentacja znajdująca się w aktach osobowych, że z wnioskodawcą nie została zawarta spółdzielcza umowa o pracę a członkostwo było wyłącznie w celu umożliwienia wypłaty zatrudnionym pracownikom wypracowanego przez nich dochodu. W tym stanie rzeczy w ocenie Sądu skoro praca wnioskodawcy nosiła wszystkie cechy stosunku pracy to okres pracy w charakterze kierowcy ciągnika należy uznać za okres wykonywania pracy w takich warunkach dla celów ustalenia prawa do emerytury we wcześniejszym wieku. Praca kierowcy ciągnika to praca wymieniona w wykazie A w dziale VIII, pozycja 3 - Prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz w załączniku nr 1 do uchwały nr 21 Zarządu Krajowego Związku Rolników, Kólek i Organizacji Rolniczych z dnia 20.05.1983r. (Informator KZRKiOR, Warszawa, październik 1983r.) w dziale VIII, poz. 3, pkt. 1, gdzie widnieje stanowisko kierowcy ciągnika.

W Przedsiębiorstwie (...) w K. sporna praca wnioskodawcy na stanowisku operatora koparki stanowiła 3 lata, 5 miesięcy i 27 dni, zaś w (...) w G. na stanowisku kierowcy ciągnika 6 lat. Organ rentowy uznał za udowodnione 5 lat, 7 miesięcy i 10 dni okresów pracy w warunkach szczególnych świadczonych przez wnioskodawcę, co łącznie z wyżej wskazanymi okresami daje nieco ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W tej sytuacji Sąd nie zajmował się kwestią nie zaliczenia przez ZUS do pracy w warunkach szczególnych okresu służby wojskowej, co wnioskodawca podniósł na ostatniej rozprawie, albowiem zaliczony wyżej okres wystarczał do spełnienia przesłanki 15 lat a ustalenie zasadności tego zarzutu spowodowałoby dalsze wydłużenie procesu.

Wnioskodawca ukończył 60lat, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, iż ma on wymagane okresy składkowe i nieskładkowe, nie należy do OFE. Powyższe spowodowało, że Sąd uznając wyżej wskazane sporne okresy pracy wnioskodawcy za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia(...) roku tj. od dnia ukończenia przez niego 60 lat.

W tym stanie rzeczy, na podstawie powołanych przepisów i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.